

Delavska pravica

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

ŠTEV. 13

LJUBLJANA, DNE 25. MARCA 1937

LETO X.

Katoličani vstanimo!

(Nova okrožnica papeža Pija XI. o komunizmu.)

Zivimo v dneh, ko se moderni, tako silno zmaterializirani in prav radi tega krščanstvu popolnoma odtujeni, sam v sebi do dna razdvojeni svet z mrzlično naglieo organizira in pripravlja za najusodnejši boj vseh proti vsem — boj, ki mu bi kljub najmodernejšim tehničnim in kulturnim pripomočkom nujno sledila le še večja gmožna, kulturna in moralna stiska in propalost. V teh odločilnih dneh je vrhovni poglavar katoliške Cerkve, papež Pij XI., znova povzdignil svoj glas, da bi po svojem visokem zvanju in svoji vesti opozoril na silno nevarnost, ki preti sodobnemu rodu ter mu pokazal edino rešilno pot iz sedanjega nevzdržnega stanja. Na praznik sv. Jožefa je izšla nova velika papeževa okrožnica o komunizmu, tej največji zablodi našega časa. (Dva dni za tem so v nemških cerkvah brali še papeževo pismo o protikrščanski in proticerkveni politiki hitlerizma.)

Nova okrožnica govori podrobno o izvoru in osnovah brezbožnega komunizma, prikazuje nazorno njegove blodne nazore o človeku, družbi in družabnem redu, kaže, kako more edinole povratek k pravim krščanskim načelom privedti do boljših, zadovoljivejših družabnih razmer ter slika velike in važne naloge katoličanov, da obvarujejo sodobni svet boljševiških preizkušenj.

Iz obilice globokih, za praktično življenje in delo vseh pravih katoličanov in njihovih organizacij velevažnih misli, nauk in naročil posnemamo po uradnem poročilu o vsebini te nove okrožnice nekaj najznačilnejših odstavkov. Menimo, da bo to najprimernejše velikonočno voščilo našim bravcem in najlepši poziv k vstajenju, čigar spomin katoličani na Veliko noč praznujemo.

»Komunizem je huda nevarnost za vse narode. Njegov nauk temelji na principih dialektičnega in historičnega materializma, ki ga je pridigoval že Marx. Boljševiški teoretiki mislijo, da so njegovi edini avtentični učitelji. Po njegovih naukih uničujejo človeško svobodo. Človekovi osebnosti ne pripoznajo nobenih pravic, človek je le eno kolesce v skupnem družabnem kolesju-kolektivu; temu pa pripadajo vse pravice, vsa moč in odločevanje čez ljudi in stvari.

Komunistični sistem je poln zmot in se zoperstavlja razumu in razodetju božjemu. Je prevraten nauk o človeški družbi in podira vse njene osnove, ker zametava izvor države in njen namen in ne spoštuje človekovega dostojanstva in njegove svobode.

Sveti oče navaja za strašno zlo človeške družbe in zmote, ki v njej vlada, zdravila, katera priporoča vsem svojim sinovom za obnovo krščanskega življenja. Celo v katoliških deželah je veliko katoličanov, ki so to le na zunaj. Ne trudijo se pa, da bi se v veri utrjevali in izpopolnjevali. Ne trudijo se dovolj, da bi svoje življenje uravnavali in vse svoje dolžnosti vršili po načelih vere.

Uredba o zavarovanju delavcev

za primer onemoglosti, starosti in smrti

Na podlagi pooblastila v § 89 fin. zakona za leto 1936-37 je minister za socialno politiko in narodno zdravje Cvetkovič podpisal uredbo, s katero se bo uredilo in pričelo izvajati zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti. S 1. septembrom t. l. se bo na podlagi zakona o zavarovanju delavcev to zavarovanje začelo izvajati.

Po razlagi, katero je minister za socialno politiko dal ob priliki podpisa te pogodbe novinarjem, bo zavarovanje nudilo naslednje rente in podpore:

1. Invalidsko (onemoglastno) rento po 200 tednih (4 letih) vplačevanja, in sicer onemoglim osebam, ki zaradi bolezni, starosti ali drugih težkoč ne morejo delati po svojih silah in sposobnostih ter po svoji izobrazbi opravljati svoj dosedanji poklic, eno tretjino svojega dosedanjega zaslužka odn. eno tretjino od onega zaslužka, ki ga dosegajo telesno in duševno zdravi ljudje iste vrste in z enako izobrazbo ter v istem kraju.

2. Starostno rento po 500 tednih (10 letih) prispevanja, in sicer osebam, ki so dovršile 70 let starosti in so bile pred tem vsaj 500 tednov zavarovane. V tem primeru jim bo šla 36% zavarovana mezda, kar bi pri povprečno zavarovani mezdi znašalo okrog 216 din na mesec. Najvišja starostna renta bo znašala 432 din.

3. V primeru smrti oseb, ki so 100 tednov (2 leti) prispevale za zavarovanje, se bo poleg pogrebne njih deci pod 16 leti starosti dala dečja renta v višini ene četrte rente za vsakega otroka, vdovi pa za dobo treh let podpora v znesku ene četrte moževne rente ali pravice do rente. Triletna podpora se bo lahko dajala tudi njenim roditeljem, vnukom, bratom in sestram, do 16. leta starosti. Prispevki se bodo vrnili samo v primeru, če se bo zavarovana žena poročila, in v primeru, če je zavarovanec dovršil 70 let starosti, preden je dosegel pravico do rente.

Med drugim je minister za socialno politiko izjavil: Izvedbe tega zavarovanja ne zahteva samo potreba po sanaciji delavskega zavarovanja, nego tudi načelo socialne pravičnosti. Očuvanje socialnega miru zahteva, da se delavec po napornem delu zavaruje za čas onemoglosti in starosti vsaj toliko, da bo kril najnujnejše življenjske potrebe. Naglasil je, da se zbiranje prispevkov za to vrsto zavarovanja ne sme smatrati kot socialno breme, marveč kot ustvarjanje kapitala, ki bo služil izvedbi tega zavarovanja in gradnji raznih zdravstvenih in kulturnih ustanov. Pri izvedbi tega zavarovanja se bodo pocenili uprav. stroški SUZORA, ker se bo to zavarovanje upravljalo z istim uradniškim staležem, ki že dosedaj zavarovanje upravlja.

Prispevki za to zavarovanje bodo znašali 3% zavarovane mezde. Polovico bo plačal delavec, polovico delodajalec.

Gotovo je, da pomeni to korak naprej v naši socialni zakonodaji. JSZ je že v svoji spomenici, katero je predložila 8. septembra 1935 kr. vladi in resornim ministrom, ugotovila, da bo z izvedbo starostnega zavarovanja izvedena ogromna razbremenitev delovnega trga in naj se to zavarovanje čimprej oživotvori.

Gospod minister za socialno politiko je izjavil, da bo znižal prispevke za primer bolezni in nezgode in se bo ta razlika porabila za starostno in invalidno zavarovanje. Pri nas v Sloveniji bi bilo prav, da se v tej zvezi opusti tudi bednostni fond in se prispevki zanj porabijo za novo zavarovanje.

Starostna meja za doseg starostne rente je previsoka. Ta meja je povsod, kjer imajo to zavarovanje uvedeno, postavljena na 60 in 65 let. Res je šele začetek, vendar ne gre, da bi se od vsega početka uvajala tako visoka starost, katero bo mogel in dosegel le majhen odstotek delavstva. Sploh pa bo v veliki večini odvisno, kako se bo uredba izvajala. Vsekakor je uredba zelo važna, zato se bomo pri njej še večkrat pomudili in jo z objektivnega stališča za delavstvo motrili.

Oblačilno delavstvo se bori za izboljšanje svojega položaja

Celje, 18. marca 1937.

V torek, 16. t. m., so se v celjski mestni posvetovalnici vršila pogajanja z zastopniki JSZ in tvrdko Stermecki v Celju. Pogajanja je po nalogu inspekcije dela vodil predstojnik mestne policije v Celju. Za Delavsko zbornico je bil navzoč tov. A. Marinček. Za tvrdko g. Stermecki. Poleg zastopnika JSZ so bili navzoči tudi obratni zaupniki.

G. Stermecki je, kakor pred časom, tudi ob tej priliki gladko odklanjal vsake razgovore v pogledu izboljšanja plač. Izgovarjal se je na konkurenco, katera je menda posebno občutna od strani tvrdk iz Ptuj in Murske Sobotice. Izjavil je, da je pripravljen podpisati kolektivno pogodbo, čim bi tudi konkurenčne tvrdke plačale svoje delavstvo vsaj približno toliko, kot plača on. Po daljših razgovorih je končno pristal na zvišanje cen pri onih artiklih, kateri so bili najnižji in je bilo zaradi njih največ pritožb. Tako je zvišal ceno od 1.75 na 2 Din za srajce (od komada) iz frencha in popelina. Ostale cene bo

tako v oddelku za perilo kakor v konfekciji pregledal in ob sodelovanju obratnih zaupnikov določil za one, za katere se bo izkazalo, da so v resnici nizke, nove cene. V kolikor se tiče preiskave pri odhodu iz službe, bo zadevo v sporazumu z obratnimi zaupniki proučil in uredil kako drugače.

Najbolj kričeče stvari so se uredile. Je to šele začetek. Treba bo delati na

Odmevi iz volitev obratnih zaupnikov

V zadevi volitev odnosno konstituiranja zaupnikov v tovarni Beer-Hribernik v Tacnu je na pritožbo JSZ kr. banska uprava izdala naslednjo odločbo:

Kr. banska uprava v Ljubljani odloča na osnovi čl. 30, 33 in 36 navodil za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov v zvezi s § 76 zakona o bankski upravi ter § 135 zakona o občem upravnem postopku o stvari izvolitve delavskih zaupnikov v tovarni

priporoča sv. oče socialno pravičnost. Za delo naj delavec dobi plačo, s katero bo mogel preživljati sebe in svojo družino.

Pravica in ljubezen skupaj naj ljudem pomagata iz duhovne in tvarne sliske teh težkih dni.

to, da se za vso oblačilno stroko uveljavi kolektivna pogodba, kajti ravno v tej stroki se na račun delavskih mezd vrši najbolj umazana konkurenca. Pod nobenim pogojem ne sme delavstvo dopustiti, da bi se to nadaljevalo. Zato bo treba vztrajati na tem delu toliko časa, da se razmere uredijo na način, ki bo odgovarjal njegovi sposobnosti in odgovornosti. Da bo pa to mogoče doseči, je treba vztrajati v organizaciji in včlaniti v njo tudi vse one, ki do sedaj stojijo še vedno izven nje.

Beer-Hribernik, da izvolitev Nereda Ignaca za zaupnika in Merhar Jankota za njegovega namestnika ni mogoče vzeti na znanje. Izvolitev vseh ostalih zaupnikov in namestnikov se pa vzame na znanje. Razlogi:

V tekstilni tovarni Beer-Hribernik & Comp, St. Vid nad Ljubljano, so se dne 6. februarja 1937 izvršile volitve delavskih zaupnikov in njihovih namestnikov za leto 1937. Vloženi sta bili dve listi. Nosilec prve liste je bil Jesenovec Vinko, nosilec druge liste pa Končan Stanko. Prva lista je dobila pri volitvah 112 glasov, druga pa 79. Količnik je znašal 31 glasov. Potemtakem se je dodelilo prvi izmed vloženih list na podlagi tega količnika 3 mandate, drugi pa 2 mandata. Ker je imela prva lista po razdelitvi mandatov na osnovi količnika največji ostanek, ji je pripadel še en mandat. Torej so bili v smislu

Opekarsko delavstvo

Ljubljana. Na belo nedeljo 4. aprila ob 3 popoldne se bo vršil v prostorih gasilnega doma v Kozarjih važen sestanek opekarskega delavstva. Na sestanku vabimo vse opekarsko delavstvo v okolici. Na sestanku se bo razpravljalo o delovnih in plačilnih pogojih delavstva v letošnji sezoni. Poročal bo zastopnik JSZ o dosedanjih ukrepih za izboljšanje naših delovnih pogojev. — Odbor.

Bobovk. V nedeljo 21. marca se je vršil na Kokrici sestanek opekarskega delavstva. Poročal je tov. Pestotnik iz Kranja o predstojeh kolektivni pogodbi za celotno opekarsko industrijo. Omenil je tudi uredbo o minimalnih plačah ter podaril, da so delavske strokovne organizacije ravno sedaj najbolj potrebne. Če se delavstvo v tem času ne bo zavedlo važnosti strokovnih organizacij, bodo podjetniki to izrabili sebi v dobro in skušali vse plačilne pogoje za delavstvo urediti tako nizko, kakor to določa uredba o minimalnih plačah.

Bobovk. Dne 4. aprila ob 10 dopoldne se bo vršil za opekarsko delavstvo na Kokrici pri Laknerju sestanek. Vsi tovaršiki opekarij se opozarjajo, da se sestanka v polnem številu udeležijo.

Gradbeno delavstvo

Ljubljana. Med združenimi delodajalci gradbene stroke in delavskimi strokovnimi organizacijami se vršijo razgovori o sklenitvi kolektivne pogodbe za gradbeno delavstvo. Do sedaj je bil dosežen sporazum o splošnem delu kolektivne pogodbe. Nerešeno je pa poglavje plač, ki je bistven del kolektivne pogodbe. Pri sklepanju kolektivne pogodbe sodelujejo štiri strokovne organizacije in sicer JSZ, NSZ, ZZD in SGRJ. Slišali smo, da so gotovi ljudje, ki pripadajo zadnji zgoraj navedeni organizaciji, katera si tudi lasti monopol nad stavbinci, razglašali med stavbinskim delavstvom vesti, da zastopnik JSZ na razpravah med delavci in delodajalci drži za delodajalci. Ne samo tov. Lombardo, ampak cela delegacija, ki se s strani JSZ udeležuje razprav, drži z delodajalci, toda samo tedaj, kadar objektiven in pošten človek tudi nasprotniku prizna, kar ima prav. V interesu stvari same je, da o tem zaenkrat ne rečemo več. Ko bo pa kolektivna pogodba pod streho, se bomo pa naprej pomenili. Kdor misli, da si bo z lažjo in demagogijo pridobil zaupanje delavstva, se prav pošteno moti. JSZ je že pri mnogih kolektivnih pogodbah sodelovala in jih tudi sama sklepala in je vselej, kakor bo tudi sedaj pri kolektivni pogodbi stavbineev, ohranila svojo objektivnost in podvzela vse možnosti, da se za stavbinsko odnosno gradbeno delavstvo dosežejo čim boljši delovni in plačilni pogoji.

Kovinarji

Jesenice. (Zahvala.) Podpisani se najiskrenee zahvaljujem vsem delavcem, kateri so prispevali k podpori v znesku 529 Din za časa moje težke bolezni. Bog plačaj! Jesenice, v marcu 1937. — Klavžar Peter.

Maribor. I. delavska hranilnica in posojilnica v Mariboru vabi vse svoje člane na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 11. aprila, ob 9 dopoldne v prostorih Jugoslovanske strok. zveze, Sodna ulica 9-I. Dnevni red je običajen. Dolžnost vsakega zadruženika je, da se občnega zbora udeleži.

čl. 30 »navodil« izvoljeni na prvi listi prvi štirje kandidati in na drugi prva dva kandidata. Kandidati na petem in šestem mestu prve in na 3.—6. mestu druge liste niso bili izvoljeni. Prav tako niso bili izvoljeni tudi njihovi namestniki.

Zaupnik Jesenovec Vinko, nosilec prve liste, in njegov namestnik Petlinkar Peter sta se odpovedala svojim mestom po izvršenih volitvah. Volilni odbor je na njihova mesta poklical Nereda Ignaca in Merharja Janka, ki sta se nahajala na volilni listi na petem mestu in sploh nista bila izvoljena. S tem je prekršil določila čl. 30 »navodil«, glasom katerih sme volilni odbor poklicati na mesto zaupnika, ki se odpove svojemu mestu, samo ustreznega namestnika z iste kandidatne liste. Da bi se smelo izprazniti mesta zaupnikov in namestnikov dopolnjevati tudi z neizvoljenimi kandidati z iste kandidatne liste, ne vsebujejo cit. »navodila« nobene določbe. Zato se mesto zaupnikov, ki se odrečejo mandatu, ne more izpopolnjevati s kandidati, ki pri volitvah niso bili izvoljeni.

Kolektivna pogodba v praksi

Jesenice, 22. marca.

Prvo mesečno izplačilo po novi kolektivni pogodbi za polovico februarja, je pokazalo finančni efekt čl. 3. pogodbe, to je mezdni sistem. Bojazen delavskih zastopnikov, da se bodo akordne postavke postavile tako nizko, da bo sploh nemogoče doseči garantiranih 15%, se je v mnogih obratih uresničilo. S temi akordnimi ključi, ki so dosegli v gotovih obratih samo 4% in 9% poviška na skupinsko mezdno, se ne more ustvariti tisti pogoj za delavoljnost, ki edini more dati delavcu veselje za izrabo njegove sile in znanja in tako izkoristiti svojo energijo, da ustvari čim večjo produkcijo. V obratih, kjer se je produkcija zaradi malenkostnih tehničnih sprememb v prejšnjih letih dvignila za okroglo 120%, je

delavstvo žrtvovalo preveč, če vzamemo produkcijo in zaslužek pred 5 ali 10 leti in primerjamo k sedanjemu zaslužku in produkciji, in moramo ugotoviti, da delavci polovico dosedanje produkcije napravijo popolnoma zastoj. Pri vsem tem pa morajo zaradi racionalizacije še enkrat več delati in nimajo od tega ničesar, kakor samo to, da bodo toliko prej postali izrabljeni in za delo nesposobni.

Kolektivna pogodba je na svoji novi osnovi praktično pokazala, da je za akordne obrate potrebno mnogo popravkov tako pri skupinah in akordnih ključih. Zelja delavstva je, da se preveliki udarci nekaterim delavcem popravijo in s tem napravi korak k mirnemu sožitju, ki bo v dobro delavcu in podjetju.

BLAGOSLOVLJEN PRAZNIK VSTAJENJA GOSPODOVEGA

VSEM ČLANOM, SODELAVCEM,
NAROČNIKOM IN INSERENTOM

JUGOSLOVANSKA STROKOVNA ZVEZA

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
»DELAJSKE PRAVICE«

Zasedanje krajevnih skupščin Bratovskih skladnic

na Jesen cah

Jesenice, 22. marca.

V nedeljo 21. marca se je vršila prva skupščina delegatov, izvoljenih dne 27. februarja po novem pravilniku, ki je osnovan na propozicijem sistemu.

Po ugotovitvi sklepčnosti otvori predsednik g. dr. Obersnel skupščino in po nekaterih uvodnih besedah preide na dnevni red. Upravnik bolnišnice g. Šetinc čita poročilo, izdano od krajevnega upravnega odbora, h kateremu delegatje stavljajo svoja vprašanja in želje za pojasnila. Zanimivo je bilo podrobno poročilo o predpripravi za graditev nove bolnišnice, ki jo zaradi velike potrebe hoče graditi krajevna bratovska skladnica. Vse te priprave še niso dokončno sklenjene, kažejo pa smotreno delo, da se nova bolnišnica zgradi v čim večji popolnosti. Soglasno je skupščina odobrila predlog, da se preodkaze podpornima fondoma znesek 15.000 din. Pri točki razrešnice upravnemu odboru so se delegati JSZ in NSZ glasovanja vzdržali in je tako za razrešnico glasovala samo delegacija SMRJ.

Pri volitvah v upravni in nadzorstveni odbor so bili izvoljeni 3 delegatje od SMRJ, 2 od JSZ in 1 NSZ in tako tvori upravni odbor 6 članov, v katerem so zastopane vse tri delegacije. V nadzorstvu sta en član JSZ, 1 član SMRJ. Izvolili so se še delegati za glavno skupščino, 6 po številu, ter pripade posameznim delegacijam isto število kot v upravnem odboru. Skupščina je trajala polne tri ure.

v Trbovljah

Trbovlje, 22. marca.

V ponedeljek, dne 22. marca, se je vršila skupščina kraj. bratovske skladnice v Trbovljah. Na dnevnem redu je bila odobritev računskega zaključka krajevnega bratovskega skladnice za leto 1935 in 1936, volitev odbora (6) za krajevno upravo in 2 odbornikov nadzorstv. odbora. Za glavno bratovsko skladnico se je istotako volilo 6 delegatov z enakim številom namestnikov v obo odbora. Značilno je namreč, da niso soc. demokrati hoteli odobriti račun. zaključka za upravno leto 1935, ko se jim je prečital in obrazložil v vseh postavkah. Nam se čudno zdi, da so odklonili in niso glasovali za odobritev račun. zaključka, saj so vsa dolga leta sami sedeli in delali v odborih bratovske skladnice. To se pravi, da sami s svojim sodelovanjem niso zadovoljni. Izgovor, da niso dobili sedaj račun. zaključka na vprašanje, ne drži. Računski zaključek za leto 1936, ki je bil tudi v vseh postavkah prečitan in obrazložen, je bil soglasno odobren na skupščini.

Pri volitvi novega odbora za krajevni upravni odbor in za glavno bratovsko skladnico v Ljubljani sta prišla od naše Združene liste po količniku po dva odbornika in namestnika za krajevni odbor in po dva delegata in namestnika za glavno bratovsko skladnico v Ljubljani. V

stopniki nazaj dvetretjinsko večino v odborih, katero so že prej imeli.

3. Karenčna doba članstva bratovske skladnice naj se zniža od 35 na 30 službenih let brez razlike starosti. 67% delavne nezmožnost naj odpade.

Vse te predložene predloge so naši delegati podkrepili še z ustnemi utemeljitvami v razpravi.

v Hrastrniku

Hrastrnik. Preteklo nedeljo se je vršila skupščina krajevnega Bratovske skladnice Hrastrnik. Delegati bele liste so predlagali v upravo tov. Jurija Napreta, ki je bil tudi izvoljen. Do sedaj beli v tej ustanovi niso bili zastopani. Soc. demokrati se tolažijo s tem, da samo eden ne bo mogel veliko napraviti. Pri volitvah v II. rudarsko skupino so v odbor izvoljeni tudi nekateri, katere je ZRJ pri volitvah strastno napadala. Značilno za razmere v tej organizaciji je, da sta predsednik Kladnik in tajnik Salamon na bojišču ostala. »Delavska politika« prišteva vse novo izvoljene k ZRJ, četudi je znano, da so se ob priliki teh volitev kukavičja jajca srečno izlegla in jih rdeči vrabci za svojo žlahto prištevajo.

v Zagorju

Zagorje, 22. marca.

V nedeljo, dne 21. marca, je imela naša skupina rudarjev svoj redni letni občni zbor, katerega so se člani v lepem številu udeležili, vendar smo še marsikoga pogrešali. Predsednik je uvodoma pozdravil vse navzoče, posebej še tovariša Dlačija kot zastopnika centrale. Na kratko je orisal vse delo v preteklem letu in pozival vse, naj tudi v bodoče sledijo in pomagajo novemu odboru. Še nas čakajo dnevi bojev, zato je treba, da smo vsi na delu. — Da je bilo mnogo dela, je razvidno iz poročil odbora. Dopisov je skupina prejela 152, odposlala 182. Največ dela je bilo glede delavstva, zaposlenega v rudniških apnenicah. Tam je delavstvo uveljavilo svojo kolektivno pogodbo, h kateri je največ doprinesla JSZ. Sicer je moralo delavstvo stavkati, dasi nerado, in je stavko končalo z zmago. Z uspehom je bilo delavstvo zadovoljno. Dalje je JSZ sodelovala pri novi kolektivni pogodbi rudarjev, pri kateri je tako rekoč prisilila dosedanje voditelje delavstva v revirjih do skupnosti, ki je rodila uspehe. Pri volitvah v Bratovsko skladnico se je naša skupina častno odrezala. Dobila je 139 glasov ter enega člana v upravo, enega v nadzorstvo in enega v glavno skupščino v Ljubljani. Če se pomisli, da so doslej obvladali vse postojanke naši marksisti, je to lep uspeh za skupino. Pri volitvah v II. rudarsko zadrugo se naša skupina ni mogla plasirati, ker je veljal večinski sistem. Tudi tu bo treba način volitev spremeniti kakor tudi pravilnik. — Blagajnik je imel v tej poslovni dobi tudi mnogo dela. Prejete članarine je bilo 14 tisoč 214 din. Članom je skupina izdala, predvsem bolnim, na podporah 3500 din. Podporni fond se je v kratki dobi zbral na 640 din. Zeletji je, da bi bil vsak član skupine tudi član podpornega fonda. V znak pridnega dela v procvit naše skupine je dobil odbor priznanje in razrešnico. Pri volitvah je bil na predlog našega starega veterana tov. Vertovška izvoljen stari odbor z malimi spremembami. Tovariši Dlačij je nato pozdravil v imenu centrale in svoje skupine naš občni zbor. Ni čuda, da so si ga naši člani dalje časa Zeletji v svojo sredo, saj je sam tudi med onimi, ki s svojimi rokami ustvarja kapital drugim in tako pozna in zna ceniti rudarje, kakor tudi organizacijo, ki se v njej udeležuje in dela. Naš delavec ne rabi filozofiranja in fraziranja, ampak moške delavske besede. V lepih besedah je orisal namen in pomen, dalje delo naše organizacije, delo tudi do nam nasprotnih organizacij. Pozival je, da tudi v bodoče delamo korajžno naprej po zažrtani polti. Tovariši so izrazili željo, da bi se še večkrat ogledil pri nas v Zagorju. — Pri slučajnostih pa se je iznesla želja članstva, da se zaradi velikega praznovanja napravi akcija, ki naj jo vodi skupina za odpomoč rudarskemu delavstvu. Zglasila naj bi se deputacija pri centrali TPD v Ljubljani, ki naj bi za praznike izposlovala kako podporo.

Delavska pravica

Izbija vsak četrtek popoldne, v sluzaju
prejete dne prej • Uredništvo in uprava:
Miklošičeva c. 22 I • Nekretna pisma
se na sprejemajo • Ogledi, reklamacije
in naročila se upravo: Miklošičeva
c. 22/I • Ogledi po ceniku • Telefoni
236 • Številka čeznojnega računa 14398

Prejemna številka Din 1.— • Cena: za
1 mesec Din 4.—, za četr leta Din 18.—,
za pol leta Din 20.—, za celo leto Din 40.—,
za imenitvo stane mesečno Din 7.—

Vrežeje in za uredništvo odgovarja
Lombardo Peter • Izdaja za koncern
Delavske Pravice: S. Žumer • Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čol

Tekstilno delavstvo

Jarše. Vse članstvo strokovne skupine tekstilnega delavstva obveščamo, da se bo vršil v nedeljo 11. aprila ob 1/2 popoldne v prostorih gostilne Bunkež redni letni občni zbor naše skupine z običajnim dnevnim redom. Na občnem zboru bo sedanjí odbor podal obračun za delo, ki ga je izvršil v zadnji poslovni dobi za zboljšanje delovnih razmer v tovarni. Pogosto se slišijo od posameznikov bodisi utemeljene bodisi neutemeljene pritožbe zaradi nerednosti pri delu. Take pritožbe se po navadi iznašajo po cestah ali kjerkoli, na sestanke taki nezadovoljneži navadno ne pridejo. Na občnem zboru bodo imeli zopet vsi člani možnost, da povedo, kaj jih teži, zato naj na zboru nikogar ne manjka. Pokažimo javnosti in podjetju, da smo složni in zavedni delavci in da se zavedamo težke naloge, ki jo imamo pred seboj.

Kranj. Na dan sv. Jožefa je kranjsko delavstvo praznovalo svoj praznik. Ob 8 popoldne je bila skupna sv. maša s cerkvenim govorom, ki jo je opravil g. Blaj. Ob 9 se je vršilo v dvorani Ljudskega doma delavsko zborovanje, na katerem so vsi trije govorniki poudarjali pomen strokovne organizacije. Tovarišica Bergantova iz Duplice je v svojem izjavljanju v glavnem poudarila pomen strokovne organizacije za delavce. Danes, ko se delavke v tovarnah izkoriščajo, je nujno, da se temu naredi konec. Tov. Pestotnik je poudarjal, da mora delavstvo v strokovnih organizacijah gojiti pravo delavsko zavest in čut do skupnosti. Dr. A. Gosar pa je v svojem govoru naznačil pomen strokovne organizacije tako natančno, da je lahko vsakdo izmed navzočih spoznal, da je v današnjem času rešitev delavskega stanu edino v močni strokovni organizaciji.

Kranj. V nedeljo, dne 4. aprila, se bo vršil sestanek organizacijskih zaupnikov za tekstilno stroko. Sestanek se bo vršil v Smartinskem domu ob 10 popoldne. Vsi tisti, kateri bodo na ta sestanek povabljeni, se prosijo, da se sestanka gotovo udeležijo. Proč z vseni pomisleki, ki samo škodujejo strokovni organizaciji in tudi delavstvu samemu.

Otiški vrh. Na občnem zboru tekstilnih delavcev so bili izvoljeni v odbor za leto 1937 sledeči tovariši: Trobej Ivan, predsednik, Boser Bogomir, podpredsednik, Krevh Matko, tajnik, Cehner Joško, blagajnik, Kotnik Alojzija, gospodar. — Nadzorstvo: Jehart Ivan, Poplus Alojz in Fani Štrumpf. Članstvo polaga veliko zaupanje v novi odbor in pričakuje, da bo v polni meri vršil svoje dolžnosti. Člani pa naj dajo vso oporo odboru s tem, da bodo redno plačevali članarino in se vedno polnoštevilno udeleževali sestankov. Ako bo to dvoje v redu delovalo, bo naša skupina pridobila na vplivu in s tem tudi na večji odpornosti v boju proti nerednosti v tovarni. Vsem onim, ki nimajo poravnane članarine, pa v vednost, da odslej ne bomo posredovali za nobenega, ki nima redno plačane članarine. — Odbor.

Otiški vrh. Za leto 1937 smo si izvolili obratne zaupnike, šest po številu. Vložena je bila samo lista JSZ in so bili za zaupnike in namestnike izvoljeni sledeči: Zaupniki: Trobej Ivan, Gozdnik Jakob, Boser Bogomir, Perše Beti, Ravnikar Peter, Šmon Franciška; namestniki: Rupret Lizika, Kotnik Alojzija, Ferarič Vid, Kadiš Andrej, Križan Pavla, Šmonkar Joško. Svoji zaupniški mesti pa sta odločila Perše Beti in Ravnikar Peter, na njih mesti sta prišla namestnika. Delavci obrata Ornik-Mitrovič naj se torej v vseh svojih upravičenih zahtevah obrnejo na svoje zaupnike, katerih dolžnost je, da zastopajo interese zaposlenega delavstva.

Otiški vrh. V nedeljo, dne 14. t. m., se je vršil redni sestanek naše skupine. Udeležba bi bila sicer lahko večja, ako bi se delavstvo dovolj zavedalo pomena skupnosti. Na sestanku je poročal tov. Kores iz Maribora. V kratkih besedah nam je orisal važnost delavske sloge, katero mora delavstvo doprinesiti le v svoji delavski strokovni organizaciji. Kakor nam je sloga in delavska skupnost nujno potrebna za dosego in uspeh naših ciljev v korist celote in posameznika, prav tako nam je lahko škodljiva razbitost in neiskrenost med delavstvom, da doživljamo čim večje udarce. Razmere med našim delavstvom so nam dovolj jasne, dokaz, da tako ne sme več naprej. Posebno naj si to zapomnijo oni, ki dostikrat zaupajo raznim svojim predpostavljanim, ki jih pa poznajo le toliko časa, v kolikor se lahko z njimi poigračajo. Taki gospodje se prav hitro naveličajo delavske družbe in delavce potem z dvojno mero šikanirajo pri opravljanju svojega posla. Takih primerov pa nam ne manjka, zato je nujno potrebno, da začnemo enkrat sami pri sebi čistiti in da postanemo drug napram drugemu bolj zaupljivi. Le na ta način bomo namreč lahko enotni.

Kar se tiče pritožb, ki se kopičajo iz dneva v dan, pa prosimo vse prizadete, naj te prinašajo podprte z dokazi, ker samo take se dajo zagovarjati in tudi popraviti. S tem boste olajšali svojim zaupni-

Celjsko velikonočno pismo

Danes so zelo uporabljane različne statistike; ene nam kažejo revščino, druge spet napredovanje, življenje pa se suče enakomerno okoli obeli. Tudi naše celjsko pismo bo pokazalo neko vrsto statistike, in to od novega leta do časa, ko to pišemo. Pa nam ni niti najmanj na tem, da bi se šalili, niti ne, da bi stvar grajali, kajti v najboljšem slučaju bi itak ostalo samo pri graji nekaj »nezadovoljnežev«, več pa ne bi bilo mogoče narediti. En namen pa le imamo! Pokazati hočemo vsemu delavstvu sliko meščanskega življenja, ki večidel živi od znoja in trpljenja delovnega ljudstva!

V Celju je bila od omenjenega časa do danes sledeča vrsta zabav: prvi so bili akademiki z reprezentančnim plesom, za temi so prišli s plesom absolutni trgovaške šole, nato je sledil nadebudni maturantski ples, potem ples za nacionalno Slogo, nato podoficirski, sledil je ples jamrajočih obrtnikov: mešarski in ples Slovenskih obrtnikov, karneval Sportnega kluba Celje, maškera Olepševalnega društva.

Do tu sem je šlo do posta, naslednje pa so že odrinili v post: ples Soče, potem svetosavski, planinski, olimpijski, okoli tihe nedelje pa še družabni večer s plesom Celjskega pevskega društva. Vsi ti plesi so bili javni, igrane so prvovrstne godbe, točili so dobra vina in na maškeraadi so še delili nagrade v zlatu in srebru... In še to: skoraj vsaka prireditelj je bila zelo dobro obiskana.

Ko se tako ponašamo z visoko aktivno, moramo še malo omeniti pasive:

V Celju je, tako so pred časom pisali, 1000 ljudi brez dela, ti postajajo včasih na Delavski zbornici, potem na magistratu, ob petkih pa smejo tudi berati, če jih ni sram.

V Celju imamo Vincencijevo konferenco, ki ima svojo kuhinjo za reveže.

Stalno prosijo podpore! In koliko jih je, ki gredo v to kuhinjo, kjer dobe urano za 2 din ali zastonj, če se teh nimajo? Povprečno jih je na dan sto! — Sto ljudi, ki ne morejo doma jesti, ki nimajo denarja, da bi mogli kupiti, kar sami hočejo!

Je to vse? Kaj še! Vso »Pravico« bi lahko popisali!

Človeku se vsili vprašanje: kdo bo naredil red? Delavci že dobro vemo, da je denar in da je zadosti sredstev, da bi lahko vsi živeli tako, kakor je človeku primerno. Kdo bo naredil red? Skoraj vsi so že poizkusili, samo delavec še ni odnoso no sme! Da, saj smo že povedali, tu je vse premalo, da bi delali red, treba je priti tja, kjer se stvari odločujejo, kjer je oblast, kjer se dela zakon! Posebno nas krščanske delavce mora boleti to razkošje. Na eni strani v izložbah smo videli teden pred maškeraado: uhane, dragulje, zlate zapesnice in ure, koralde, svilo, srebrne verižice — na drugi strani pa se zbirajo stare cunje za reveže, za otroke, katerih oče nima dela...

In še eno: ali občina ne more naložiti občutnega davka na te številne zabave? To bi bilo bolje, kot dajati letne podpore, medtem ko delavske organizacije ne dobijo niti dinarja!

In še to: Pet zabav s plesom je bilo v postu! In kdo protestira? Kdo? — Nihče! — Da: nihče!! Ali res nimamo katoliškega tiska, saj to, kar mi povemo, itak ne zaleže, saj bodo prizadeti ljudje kar rekli: eh, to pišejo komunisti, ki vse sebi v prid obrnejo.

Velikonočno pismo...

Kristus se vsak dan rodi in vsak dan umira. Samo da to ne bi bilo zaman! Mi delavci moramo že zaradi tega biti vedno bolj z njim, ker ga je ubila judovska gospoda zato, ker je pričal o Resnici in je bil vsakomur brat.

„Slovenec“ in minimalne mezde

V zadnji številki sem na prošnjo uredništva napisal poročilo o novi uredbi o minimalnih mezdah s posebnim oziranjem na razvoj delavskih družin. Izrazil sem mnenje, da delavci od te uredbe (oz. od tistega dela uredbe, ki govori o minimalnih mezdah) ne bodo imeli koristi, ker minimalne mezde postanejo sčasoma maksimalne in ker so s to uredbo določene najnižje mezde prenikave, da bi z njimi delavec mogel vzrediti tolikšno družino, kot je za obstanek našega naroda potrebna.

Čeprav je prostor v »Delavski Pravici« skopo odmerjen, sem to svoje mnenje podprl s stvarnimi razlogi, da ga lahko vsak misleč človek kontrolira in z lastnimi možgani presodi, če in v koliko je pravilno. Kogar so moji razlogi prepričali, si bo verjetno osvojil moje mnenje; kdor pa misli, da moji razlogi ne drže, bo našel protirazloge in z njimi podprl nasprotno mnenje in če bodo ti protirazlogi boljši, bodo ljudje verjeli njemu in ne meni. Na ta način je med kulturnimi ljudmi mogoče brez jeze in sovraštva debatirati o važni stvari in zastopati različna mnenja.

Tega merila stvarnih razlogov seveda »Slovenec« ne pozna. Zanj ni važno, kaj je kdo rekel ali naredil, temveč kdo je to rekel ali napravil. Zato je pri nas samo takrat vse narobe, kadar so »Slovenčevci« somišljeniki v opoziciji, če so pa na vladi, bi morali vsako stvar sprejemati samo s slavošpevi kot mano iz neba. — Gorje mu, kdor misli drugače! To gorje je dal okusiti »Slovenec« tudi meni zaradi omenjenega mojega članka o minimalnih mezdah v zadnji številki »Delavske Pravice«. Z mojimi razlogi »Slovenec« sploh ne debatira, temveč le zmerja mene in JSZ. Iz tega se vidi, da »Slovenec« ve, da imam prav, da ga pa ravno to jezi in še to, da si upam z besedo na dan. S tem je seveda debata o minimalnih mezdah med »Slovencem« in menoj opravljena. Pomeniti se je pa treba o nekaterih drugih stvareh, ki jih je »Slovenec« ob priliki tega zapata name in JSZ sprožil.

kom in organizaciji mnogo nepotrebnega posla. Upamo, da se bodo v bodoče razmere med nami razčistile in bo rasla tudi delavska samozavest in z njo povezana solidarnost delavstva v vseh vprašanjih, ki se ga tičejo.

telo... Umetniki so že od nekdaj upodabljali golo telo pri vseh kulturnih narodih in ga tudi bodo, dokler bo obstajala kultura na svetu. Malokdo se zaveda in razume, da more kipar izraziti erotična čustva tudi na mrtvih predmetih in ne samo ob telesu žene...

Če bi Pernišek tako pazljivo prebral »Slovenca«, kot je »Ogenj« in »Pravico«, bi na podlagi tega citata s pomočjo pastirskih listov, ki govore proti nemoralnosti v obleki in proti razkazovanju golote, dokazal, da je »Slovenec« list, ki ruši katoliško moralno.

Tudi kar se tiče poudarjanja mojega odvetniškega poklica, naj »Slovenec« rajši napravi posebno statistiko laičnih vodilnih osebnosti pri JRZ.

Za člane JSZ pa še to-le: Da je moje mnenje o minimalnih mezdah pravilno, se vidi iz predloga Kranjske industrijske družbe za novo kolektivno pogodbo, kjer se glasi stavek o določitvi temeljnih mezd takole: »Vsem delavcem je brez ozira na vrsto opravila zajamčena temeljna mezda, ki je minimalna mezda, dokler se drugačne zakonite določbe ne uveljavijo...« Pri sklepanju kolektivne pogodbe je torej KID nudila svojim delavcem neko minimalno mezdo, za katero je pa v stilizaciji besedila dala delavcem vedeti, da bo veljala samo toliko časa, dokler ne izide zakon o minimalnih mezdah in da bo potem podjetje skušalo svoje temeljne mezde prilagoditi minimalnim mezdam, ki jih bo določil zakon oziroma uredba. Tudi pri zadnjem mezdnem gibanju v Vevčah so podjetniki izjavili, da bodo po izidu uredbe o minimalnih mezdah poskušali doseči določitev minimalnih mezd za vso papirniško stroko. Dr. Pokorn.

Doma in po svetu

Senat je po obširni načelni razpravi sprejel proračun s 47 proti 29 glasovom. V načelni razpravi so senatorji največ razmotrivali vprašanje, ali so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod, ali so trije narodi. Nekateri so se odločili za en narod — to je jugoslovanski (med njimi dr. Kramer in Pucelj), drugi za tri narode, nekateri se pa še niso odločili. Za proračun so glasovali iz dravske banovine senatorji dr. Korošec, Smodej, Hribar in dr. Ploj, proti pa dr. Kramer in Pucelj. Sedaj razpravlja senat še o vsakem ministrstvu posebej.

»Sovjete bo priznala Jugoslavija takrat, ko bodo dali zagotovilo, da se ne bodo vmešavali v notranje zadeve in da ne bodo vršili komunistične agitacije.« Tako je razložil v senatu zunanji minister dr. Stojadinovič stanje odnosov med Jugoslavijo in Rusijo. Temu pa je še dodal, »da takega zagotovila do danes od sovjetske vlade še nismo dobili«.

1.300.000 Din je poneveril po lastnem priznanju blagajnik belgrajske občinske elektrarne. Sumijo pa, da znašajo poneverbe, ki so se vršile celih 5 let, več.

Proti nemškemu fašizmu je postal sv. oče prav tako kakor proti komunizmu in njegovim zablodam ostro okrožnico nemškemu škofom, da jo preberejo vernikom, kar se je izvršilo po vseh cerkvah v Nemčiji zadnji nedeljo. Sv. oče ugotavlja vse zmotne nauke nemškega narodnega socializma, katerega osnova je čisto pogansko češčenje in oboževanje naroda in države. Ugotavlja težke kršitve svobodno podpisane pogodbe — konkordata, katere je zagrešila nemška vlada in pravice katoliške cerkve in katoličanov, ki se ne spoštujejo. Ugotavlja tudi, da ni krivda na strani cerkve, če so danes stiki z režimom tako hladni in če se bodo v bodoče, ako se razmere ne spremenijo, še bolj zrahljale. Papež poudarja, da je vsaka beseda v tej okrožnici točno premišljena.

Mariborska ekspozitura

Maribor. Redni občni zbor Jugoslovanske strok. zveze, ekspoziture v Mariboru, se bo vršil v nedeljo 4. aprila točno ob pol 10 v Delavski zbornici, I. nadstropje. Dnevni red: Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора; poročilo načelstva in nadzorstva; poročilo strokovnega tajnika; volitev; poročilo načelnika JSZ (tov. Srečko Zumer iz Ljubljane); predlogi in sklepi; slučajnosti. Vse skupine, ki se nahajajo na teritoriju ekspoziture JSZ v Mariboru, naj pošljejo na občni zbor svoje delegate. Za zaupnike in člane bo važno, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. — Načelnstvo.

Ptuj. V nedeljo 21. marca se je vršil lepo obiskan sestanek, na katerega so prišli delavci in delavke iz različnih ptujskih podjetij. O delu in smernicah JSZ je govoril tov. Rozman Peter iz Maribora. Vsi navzoči so se izrekli, da bodo JSZ v Ptuj razširili, ker so spoznali, da je samo JSZ prava organizacija slovenskega in katoliškega delavstva. Izvolil se je veččlanski pripravljalni odbor. Zborovanje je bilo zaključeno z najlepšim uspehom in s tem si JSZ že usvaja svojo novo postojanko v Ptuj.

* Nuditeta = golota.

Duplica. V petek 2. aprila po veliki noči bo redni članski sestanek v gostilni Herle na Duplici ob pol 6 popoldne. Pogovorili se bomo o položaju, na to pa bo kratko predavanje o uredbi minimalnih plač. Pride zastopnik centrale. Oboje bo zelo važno! — Za zavedno delavstvo smatramo one, ki so organizirani, za redne članke organizacije pa one, ki redno plačujejo članarino in se redno udeležujejo sestankov. Sedaj bomo na to tudi pazili. Zato pridite vsi točno na sestanek.

Boh. Bistrica. Prebili smo dolgo zimo, čeprav nismo dočakali koruze, ki nam je bila obljubljena v oktobru. Štirje delavci so bili vrženi na cesto že pred Božičem samo zato, ker so bili organizirani. Že 28. januarja je Delavska zbornica nastavila vlogo na kraljevsko bansko upravo, da razpiše razpravo, toda imamo vtis, da je stvar zaspala. Ali se tako ščiti slabejši pred močnejšim? Vsa javnost je bila informirana o tem pravico, toda nihče se ni zganil, da ščiti družinske očete. Kaj nam pomaga nova uredba o minimalnih mezdah, ako se že prejšnja zakonodaja gaji nekaznovano. Brez svobodnih organizacij je vsa zakonodaja le mrtva črka. Proti tem pa se vrši zakulisna borba, predvsem proti JSZ. Gospodje, ki ste uprizorili to gonjo, ali ste pozabili na Kristusov nauk ljubezni? Sicer pa vam svetujemo, da naskočite kraljevstvo kapitalizma, vir nesreče in gorja današnje človeške družbe. Če boste to napravili, bo tudi žalostnega spora v kat. delavskih organizacijah konec, ker bomo čez noč postali vsi eno. Do tedaj pa ostanemo mi zvesti borec naše JSZ, ker nam ugaja njen demokratični ustroj brez »Führerja« (vodje), kot je zadnjič imenoval »Slovenec« dr. Pokorna, ki je napisal res iskren članek, kot ga napiše lahko le človek, ki iskreno čuti z delavstvom. Gospodje, vi pa ste zgubili zveze z narodom. Mesto da rušite JSZ, ki je delo pokojnega dr. Kreka, se učite rajši iz njegovega dela. V velikonočnih dneh se pa spomnite tudi Kristusovih besed: »Ljubite se med seboj!«, ki tudi vam veljajo.

St. Vid nad Ljubljano. V nedeljo, dne 21. marca, se je vršil pri nas redni letni občni zbor skupine lesnega delavstva JSZ. Udeležba je bila za vse člane obvezna, pa kljub temu se opaža, da imajo nekateri člani za manj važne stvari več zanimanja kakor pa za svojo strokovno organizacijo. Občni zbor je potekel prav živahno. Vodil ga je tov. predsednik in podal besedo tov. Gostinčarju, ki je v lepem govoru podal sliko današnjega delavskega položaja in pokazal, kateri so največji sovražniki delavskih strokovnih organizacij. Tov. predsednik Gašper Štibelj je podal izčrpano poročilo o delovanju skupine v preteklem letu, ki pokazuje veliko živahnost. Osobično je poudarjal, kakšne težkoče je imela skupina pri sklepanju kolektivne pogodbe, še večje težkoče pa ima skupina pri izvajanju kolektivne pogodbe. Na koncu poročila je predsednik naglašal potrebo čim tesnejšega sodelovanja v strokovni organizaciji. Iz tajniškega poročila je bilo razvidno pridno delo odbora. Če bo delo v bodoče tako napredovalo, bo lesno delavstvo v St. Vidu kmalu 100% organizirano v JSZ. Blagajniško poročilo izkazuje, da je skupina v preteklem letu imela veliko stroškov. Blagajnik je poudarjal, da naj člani bolj redno plačujejo prispevke, da bo tako mogoče doseči 10% odbitek. Ker je bil predsednik nadzornega odbora radi bolezni zadržan, je podal poročilo tov. Fajfar in predlagal, da se da odboru razrešnica. Predlog je bil soglasno sprejet. Pri volitvah odbora so bili izvoljeni: predsednik Gašper Štibelj, podpredsednik Cankar Alojzij, tajnik Gabrovšek Janez, blagajnik Verbič Franc; odbornika: Zele Bertelj in Štravs Anton; nadzorni odbor: Kušar Stanko, Slavič Jože, Mrak Valentin. Po izvolitvi odbora je govoril zastopnik centrale tov. Fajfar o uredbi o minimalnih mezdah in poudarjal nje slabe in dobre strani. Prav posrečeno je razložil tudi vprašanje o pooblastilih ministra socialne politike. Na koncu svojega poročila je poudaril besede tov. Gostinčarja, da bomo le v močni strokovni organizaciji, to je v JSZ, zmožni boriti se proti poslabšanju delavskih razmer.

Pri slučajnostih je tovariš predsednik predlagal ustanovitev fonda za slučaj brezposelnosti in bolezni. Po daljši debati je bil predlog soglasno sprejet.

Delavski odri

Celje. Skupina je igrala preteklo nedeljo »Boštjana«. Dasi je snov zelo aktualna in sodobna, se je zbralo tako malo ljudi, da se človek vpraša, ali je sploh vredno še igrati. Niti najbližji niso prišli na predstavo in tudi oni, ki bi vendar morali imeti vsaj simpatijo do katoliških delavcev, so izostali. To je kultura mest. Nič ne dá. Je pač križ, če imajo ljudje močnega samo za »Moč uniforme«, »Lumpacija« ali še kvečjemu za kakega »Deselega brata«.

Sirite in čitajte »Delavsko pravico«!

Maribor, 20. marca 1937.

Te dni odhajata zopet dva delavca-železničarja, po 40-letnem zvestem službovanju, v zaslužni pokoj. Naš pravilnik o drž. prometnih ustanovah predvideva namreč 36-letno službovanje ali 60-letno starost. Skoraj 40 let sta garala, zvesta hlapca Jerneja, svojemu gospodarju — državi. Koliko truda, koliko znoja in žuljev ter telesnih sil v teh 40 letih!

Opazoval sem svoja stara tovariša, ki bosta šla v pokoj, in mislil sem, da sta vesela. Nasprotno, nekam potrta sta. Vprašam enega tovariša: »No, zdaj gremo pa v pokoj, se boš lahko vsaj pošteno odpočil?« Pogledal sem v njegov izgaran in izmučen obraz, in videl, da so se mu oči zarosile. Pa mi pravi, da je res, da gre v pokoj, ampak kaj pomaga, ko ga čaka sama skrb. Že zdaj je malo zaslužil, zdaj bo pa še manj. Namesto, da bi se veselila svojega pokoja, ju je pa strah. Namesto, da bi imela kak priboljšek za svoje izgarano telo, ju muči skrb, kako se bosta preživljala. Je to prav?! S tem, da je opravil svojo dolžnost napram družbi, ima tudi pravico do poštenega plačila! Kdo pa še misli, da je 550 Din mesečne pokojnine, kot jih dobi eden od teh tovarišev, pravica?

Strokovničarji kamniškega okraja so zborovali

Jarše, 23. marca.

V nedeljo, dne 21. marca, so imeli strokovni odbor skupin JSZ svoj okrožni sestanek v Jaršah. Zbralo se je nad 40 borcev, ki so od 18 obratov zastopali 12 obratov, in skupno predstavljajo okrog 2000 delavcev.

Sestanek je vodil tov. Bore Mavricij ter takoj prešel na poročila posameznih skupin. Vsa poročila so bila pisnena in skrbno pripravljena ter so živo pokazala vso delavnost posameznih odborov. Posamezniki so tožili o težkih bojih v svojih podjetjih, ker ponekod tovarnarji še vedno gledajo delavca kot tovarno živino, ne pa kot človeka. Povsod pa so se kljub težavam dosegli sorazmerno lepi uspehi.

Namesto zadržanega zastopnika JSZ je tov. Bore podal glavne točke poteka širše seje JSZ. Nato se je razvila živahna debata, v katero so stvarno posegali razni tovariši. Razgovor je izvenel v popolnem zaupanju dosedanjemu delu svoje matice Jugoslovanske strokovne zveze.

Pri volitvah medstrokovnega odbora za leto 1937 je tov. Jeraj predlagal listo, ki je bila soglasno sprejeta. V ta odbor so izvoljeni: Smole Tomaž, oblačilno delavstvo Domžale; Bore Mavricij, lesno delavstvo Duplica; Škofic Ciril, tekstilno delavstvo Jarše; Avsec Franc, papirničarji. Količevo in Stare Ivan, kovinarji, Kamnik. Namestniki pa so: Koželj, kemični, Domžale; Mali, rudarji, Črna; Drole, lesni Preserje; Jutršek, tekstilni, Vir; Mrak, stavbinci, Domžale. Predsednik odbora je Stare Ivan, tajnik Bore M., blagajnik pa Smole Tomaž.

Po daljšem razgovoru so bili sprejeti zelo važni sklepi, ki imajo namen ščititi in uveljaviti življenjske težnje delovnega stanu.

Nove (amandmane) dodatke v finančnem zakonu, ki se tičejo delavstva, so navzoči stvarno kritizirali. Z novimi taksami na oblačila je prizadet zgolj kmet in delavec, ki že itak komaj živi. Z novimi amandmani se hoče okrniti edina še svobodna delavska ustanova Delavska zbornica, na vrsto pa prihajajo najbrž

Vinčari in poljedelski delavci

Pomlad je tu. Zopet bo treba obdelovati zemljo. Kdo, to je drugo vprašanje. Ali mogoče tisti, ki je vso zimsko dobo dobro živel in počival. Mogoče ta, ki je prejšnje leto izžemal delavca. Ne. Ubogi viničar in poljski delavec bosta garala in se mučila, da bo zemlja obdelana. Nismo nič proti, saj je že Bog v raju rekel, da bo človek v potu svojega obraza jedel kruh. Ali je Bog te besede rekel samo za delavca. Ne. To velja in je veljalo za vse ljudi. Vsak je dolžan delati fizično ali duševno, zato pa naj bo tudi dostojno plačan.

V tem pogledu pa je danes ravno obratno. Tisti, ki pripravlja kruh, mora stradati. Delovni stan je tudi najbolj zanemarjen. Poglejmo druge napredne države, kako se tam upoštevajo poljski delav-

Silno krivično so namreč urejene železničarske plače, zlasti, če primerjamo plače železničarjev, ki so dnevničarji, in plače nastaljevcev. Dasi tudi slednji nimajo preveč, bi vendar morali tudi delavci-železničarji dobiti draginjske doklade, kot jih dobi nastaljevno oseboje. Saj ima vendar tudi delavec pravico do življenja — do družine, saj ima navadno najbolj številno družino.

Ko sem se tako razgovarjal s svojima tovarišema o obeh upokojencih, sem si mislil: ona sta pošteno odslužila, toda na jesen njihovega življenja ju čaka — mилоščina. Mi mladi delavci bi morali biti ponosni na svoj stan in na svoje delo, toda ob takih razmerah ne moremo biti. Ne zahtevamo nemogočih stvari, ampak, če imamo dolžnosti, ki jih točno izpolnjujemo, zahtevamo tudi primerno in človeka dostojno plačo. Gotovi krogi se sicer izgovarjajo, da delavec nima takšnih potreb, kot jih ima na primer: uradnik, profesor itd. Mi pa pravimo, da se zahteve inteligentnega in vsakega delavca, kar se tiče življenjskih potreb, prav nič ne razlikujejo od drugih. Da pa naša bodočnost ne bo tako žalostna kot je pri obeh tovariših, ki odhajata v pokoj, bo treba postaviti naše mlade sile v borbo za pravičnejši družabni red.

tudi delavske organizacije. Naše delavstvo je že preobremenjeno z davkom na ročno delo in bednostnim fondom, sedaj se mu hoče odvzeti še tristoletni del letnega zaslužka. Ali naj se odpravi bednostni fond, sicer naj se novi fond sploh ne uvajajo, ker iz teh fondov delavstvo le malo dobi nazaj. Govorili smo tudi o uvedbi minimalnih mezd. Važno bi bilo uvesti tudi maksimalne plače, ki pa preko 5000 din mesečno ne bi smele iti. Kdor s tem ne more izhajati, naj delavcu ne očita komunizma, če zahteva vsaj 5 ali 6 din na uro. Pri takih vprašanjih bi pač delavstvo moralo imeti tudi besedo, ker le ono vé, kako se more s tem preživljati številna družina, katerih je med delavskimi zakonci največ. Sprejet je bil tudi sklep, da se skliče dne 11. aprila ob 10 po sv. maši na Homeu javno zborovanje delavstva, na katero bodo povabile vse skupine vsakega svojega člana. Ostala javnost se bo tudi na to zborovanje povabila, saj bo edini namen braniti socialne in gospodarske koristi delovnega človeka sploh.

Tov. Jeraj je stavil predlog, da naj delavci povsod, kjer kaj nabavljajo, zahtevajo samo blago tovarn, kjer je delavstvo organizirano in so razmere urejene. — Tov. Bore predlaga, da naj se opozori vse članstvo, da obiskuje samo one trgovine, gostilne, brivnice in druge lokale, kjer imajo naročeno »Delavsko pravico« in v njej inserirajo, ali pa imajo vsaj Krekove knjige naročene. Vsaka skupina naj za svoj okoliš določi poverjenika, ki bo vodil o tem pregled. Predloga sta bila sprejeta. — Tov. Avsec opozarja, da se za pravega delavca more smatrati samo organizirano delavstvo. Zato naj vse skupine v bodoče zahtevajo 100% organizacijo v podjetja. Ščiti se samo člane.

Ta sestanek je živo pokazal, da samo delavska organizacija resno računa s potrebami in zahtevami delavstva. Kamniški delavci so pravi borci za delavske pravice. S tako požrtvovalnostjo in zavednim čelom gre nasproti vsem časom. Le po tej poti dalje in uspehi bodo boljši. Bom.

Vevče. Za obrat Vevče so se vršile v nedeljo 21. t. m. volitve obratnih zaupnikov po skrajšanem volilnem postopku. Ker je bil za volitve dosežen sporazum, je bila vložena samo ena kandidatna lista. Za posamezne oddelke so izvoljeni sledeči zaupniki(ce): Za holandce tov. Sotlar Henrik, za papirne stroje tov. Pangeršič Ivan, za salinažo s. Perčič Jože, za delavnice in pogon tov. Rešek Edvard, za papirno dvorano tov. Flezar Jožef, za brusilnico, anbalazo in težaško kolono s. Marolt Anton. Volilno zborovanje je vodil tov. Sotlar Henrik.

Novoizvoljeni zaupniški zbor bo imel letos dovolj dela, ko se uveljavlja novo sklenjena kolektivna pogodba. Delavstvo v oddelkih ima mnogo težav, ki jih bo treba izgladiti. Pri tem pa je treba tudi dobre volje od strani podjetja. Upamo pa, da bodo mnoga prizadevanja obratnih zaupnikov brezuspešna. Upamo, da podjetje ne bo odklanjalo upravičenih teženj delavstva.

Vevče. Dne 30. nov. 1936 je bilo reduciranih v obratu Vevče 66 nad 60 let starih delavcev. Do danes ti še niso prejeli nikake rente od podjetja. Upamo pa, da bodo v kratkem to dobili, saj so zastopniki podjetja ob priliki pogajanj to zagotovili in sicer, da bo urejeno že v 14 dneh. Delavstvo je na zborovanju dne 21. t. m. sklenilo, da se pri »preskrbovalnem odseku slavljujočih« preostali denar razdeli med te reducirance. Število teh se je od 30. novembra l. l. zmanjšalo na 62, ker so 4 že umrli. Pri določanju rent tem delavcem bi bilo prav, da bi podjetje svojem umrlih 4 delavcev nudilo primerno odškodnino.

Vevče. Na enem prihodnjih članskih sestankov bo predložen pravilnik o podpornem fondu pri organizaciji. Zadnji občni zbor je sklenil, da se fond ustanovi, in naročil odboru, da izdela pravilnik. Članarina se bo primerno zvišala, s tem pa bo imel vsak član(ica) pravico do podpore v bolezni, brezposelnosti itd. V zadnji borbi ste spoznali, da nam je tak fond nujno potreben.

Vevče. Potreba sestankov organizacijskih zaupnikov je velika in prinaša organizaciji in njeni moči lepe koristi. Sestanki zaupnikov med stavko so nam pokazali, kako se mora organizacija in gibanje voditi. Take sestanke bomo vodili tudi naprej. Prihodnji sestanek organizacijskih zaupnikov se vrši v torek, dne 30. marca ob pol 8 zvečer v Prosvetnem domu pri D. M. v Polju. Tovariši zaupniki(ce), to obvestilo velja za vabilo in se sestanka gotovo udeležite. — Odbor.

Rudarji

Trbovlje. Zimska doba je minula. Z njo je v neposredni zvezi konjunktura premoga, ki je glavni regulator za delo v naših rudarskih revirjih. Dokler traja mraz, se dela nekaj več šihov. Takoj pa, ko nastane milejša vreme, že čutimo, da nam bo že itak premajhen zaslužek občutno prikrajšan. Z mesecem marecem smo že začeli s praznovanjem in to trikrat na teden. Rudarsko delavstvo s skrbjo gleda, kako se bo preživljalo skozi poletje. Ker menda ni daleč čas, ko se bo začela obnavljati pogodba za dobavo in odjem premoga državi, opozarjamo merodajne faktorje, da na to že sedaj mislijo in da ne bo z zavlačevanjem obnavljanja dobav premoga zopet oškodovano delavstvo, na katerega se tako rado prevladi vsa bremena.

To in ono

Hrastnik. Nevarno je obolel naš tovariš Viktor Eržen, ki se nahaja v Štajmarjevem domu v Ljubljani, kjer bo tudi operiran. Želimo mu skorajšnjega ozdravljenja.

Mladina poročča

Duplica. Naša krajevna skupina JSZ je uprizorila 7. marca na Homeu v Društvenem domu socialno dramo v 3. dejanjih »Kralj na Betajnovic«. Igrali so sami mladi in so svoje vloge jako zadovoljivo rešili, čeprav so bili večji del prvikat na odru. Udeležba je bila srednja. Opaziti je bilo, da se tudi organizirano delavstvo ne zaveda pravega pomena delavske igre, ker ga vse drugo prej izvabi kot pa igra, ki jo uprizorijo njegovi stanovski tovariši.

Delavska tiskarna

Za strokovno skupino v Škofji Loki je pristopila k »Delavski tiskarni« s tremi deleži skupina oblačilnega delavstva v Domžalah. Kot član je pristopil pred časom tudi tov. Kores iz Maribora in prav tako podpisal 3 deleže. Kljub težkim razmeram delo v tej smeri vendar napreduje.

Naročaj Delavsko pravico!

Zidaš hišo si družinsko,
rabiš kajza gospodinjstvo
vse dobavi ti „Kovin“
to je Kranjska železnina.

Jesenice

Prvo
delovsko
konzumno
društvo
Jesenice

s svojimi poslovalnicami na
Javorniku, Dobravi in Bledu

Za obilen obisk se priporoča
STOJAN IVAN
krojaštvo
JESENICE, Obrtniška ul. 23.

Posetite tudi Vi
trgovino na Krekovem trgu števil. 3
in se prepričajte o dobri in sveži
robi. Dostavljam tudi na dom
Se najtopleje priporočam.
BETKA GODINA, JESENICE

Klobuki po najnižji ceni
Košir
Jesenice

Ure, zlatnina in srebrnina
najceneje pri
ur ar **I. Levičnik** zlatar
KRANJ — JESENICE

Sipe za okna in razno steklenino,
kolesarske potrebščine
nudi zelo poceni
R. DOLINAR
trgovina z mešanim blagom
JESENICE

Vsakovrstne čevlje
domačega izdelka, priznано dobro
blago, po zmernih cenah nudi
Josip Pogačnik
Jesenice — Ljubno

Pavla
Arnež

PEKARNA IN
SLAŠČICARNA

OBRTNIŠKA ULICA.

Kolesa, pnevmatiko, »Dunlop«
in kolesarske dele dobite naj-
ceneje in v največji izbiri pri

Marija Krašovec
Jesenice

poleg Krekovega doma

Petkoš Ivan
tesarski mojster
Obrtniška ulica 28

Tov. zaloga koles »Adler«

Stavbni material, štedil-
niki, peči najceneje pri

Klabus Avgust
železnina
Jesenice

Tov. zaloga koles »Adler«

„TRIGLAV“

domača industrija perila in oblek
se priporoča za vse letne čase
Ako želite sebe in svojo družino dobro in poceni običeti, pridite v poslovne prostore
Ljubljana, Stari trg števil. 1, Pod Tranco števil. 2, in Kolodvorska ul. števil. 8.
Delavci, pospritejte domačo podjetja, ker na ta način podpirate svoje sovratnike.

Kolesa

skoraj nova in stara
najboljših znamk in
šivalni stroji poceni
naprodaj pri tvrdki

„PROMET“

nasproti Križanske cerkve
(Stara jemljemo v račun.)

IVAN ROZINA, Ljubljana

preje „ORIENT“
Telefon št. 39-25
trgovina barv, lakov in firnežev. — Velika izbira kemskih in organskih barv, solskih, študij-
skih in umetniških barv, firnežev, laki, steklarski in mizararski klei, šelak, spirit den.,
„Art“ tuši, pasteje ter so ob vse slikarske in plesarske potrebščine. — velika za-
loga vseh vrst večno svežega mavca, najnižje cene in najboljša postrežba.
Prodajna: T Y R Š E V A (Dunajska) cesta, poleg trgovine Schneider & Verovšek.

Lekarna Dr. G. Piccoli

Ljubljana (nasproti nebotičnika)
se priporoča

Splošno čevljarstvo (preje Noč Andrej) na Javorniku, vsem cenj. odjemalcem
in naročnikom želi vesele velikonočne praznike

Šmid France, čevljarški mojster

Regovec Jerica

trgovina z mešanim blagom
Obrtniška ulica, Cankarjeva c.

Vedno dobro blago različne vrste svežega
mesa, kakor tudi v prekaletski stroki z
večjo izbiro. Za obilen obisk se priporoča

Dežman Franc, mesar
Jesenice, Prešernova cesta 6

Najboljše pletenine

kakor nogavice, rokavice
in damsko svileni perilo
dobite na jugodnjeje, naj-
ceneje pri solidni tvrdki

Martin Mahkota
Gospodarska cesta št. 10.

INSERIRAJTE V »DELA VSKI PRAVICI«

Kamnik

Lap Cene
vrtnarstvo
želi vsem vesele obleke

Dolinšek Karol
splošno modno krojaštvo in zaloga izgo-
tavljenih oblek lastnega izdelka

Gustav Štatišek
mehanič
trgovina koles. — Se priporoča

Anton Cerar
restavracija

Josip Ziberč
dentist, ordinira 8-12 in 2-5
Graben

Priporoča se
A. Vivoda
klobuki, Tivar obleke

Ant. Stergar
priporoča v nakup vse vrste spec.
blaga za veliko noč

Javornik

Vsem cenj. gostom želim vesele
velikonočne praznike in se še nadalje
priporočam za poset

Terezija Rozman
gostilna pri „Orehovniku“
na Koroški Beli

Vesele velikonočne praznike
želim cenj. delavstvu in občinstvu
sploh in se toplo priporočam

Vengar Jože
mizarstvo (strojno) na Koroški Beli

Blagoslovljene
velikonočne praznike 1937
želi vsem svojim odjemalcem

Gospodarska zadruga
na Koroški Beli in Javorniku
ter se nadalje vljudno priporoča

Manufakturna
trgovina

PETER ARNŠEK
KRANJ „PRI PETRU“

VELIKA
IZBIRA
NAJNO-
VEJSIH
VZORCEV.
PRIZNANO
SOLIDNE
CENE!

Od 1. aprila povišanje cen!

Radi novega obdavčenja konfek-
cijsko izdelanih oblek se bodo po-
dražile pri nas izdelane TIVAR obleke
od 1. aprila dalje.

Do tega roka nam je še mogoče
prodajati po nizkih cenah.

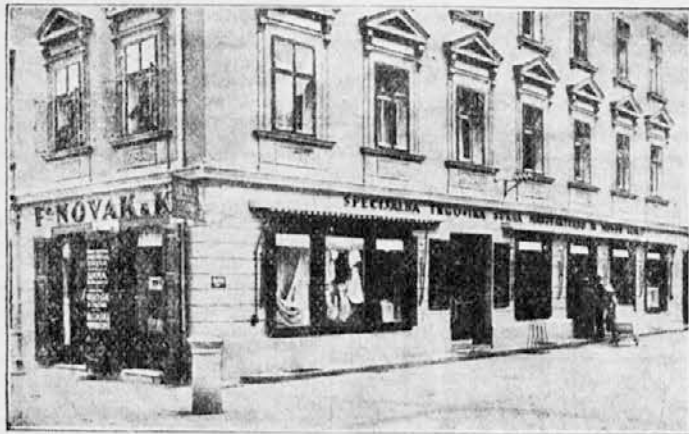
Vsled tega si pravočasno zasigu-
rajte in nabavite čimprej naše cenene
in prvovrstno izdelane obleke.

TIVAR OBLEKE

Pogačar Ivana
trgovina z mešanim blagom
PRE-ERJE

Klobuki, srajce, kravate i. t. d.
v največji in najcenejši izbiri pri

Janko Bogataj, Jesenice Za praznike po-
seben popust!

Dobro oblečeni

boste, če kupite blago za obleke
in manufakturno sploh pri
znani solidni tvrdki

NOVAK, LJUBLJANA

Kongresni trg (pri nunski cerkvi)
NUDIMO OGROMNO IZBIRO
DOBRO IN POCENI

Sunke in perutnino nudi najboljše

Slamič

Gospodstva c. 6
Prešernova ulica 5
Napoleonov trg 3

Jelar Štefan

trgovec z mešanim blagom
Slivnica pri Mariboru

Kranj

I. Pogačnik

trgovina z mešanim blagom
Kranj

M. Osredkar

manufakturna trgovina
Kranj

Fotografski atelje Janko Kramar

Kranj, Glavni trg št. 183

Franc Šink, Kranj

medicarna, slaščičarna in svečarna.
Trgovina bonbonov in čokolade na
veliko in malo

ZABRET IVAN

tovarna opeke — lesna industrija
Bobovk pri Kranju
pisarna Kranj

*

Kolesa!

Moška in damska
najceneje kupite
pri znani tvrdki

BITENC IVAN, Kranj

Vidovdanska c. 11 (poleg gimnazije)

Janko Rant

Kranj

Cenjenim obiskovalcem
brivsko-frizerskega salona
ROZMAN, nasproti farne cerkve,
želi vesele velikonočne praznike

Žnidarič Joško

in cenj, damam vljudno naznanja,
da je na novo urejen damski salon in
se izvršujejo vsa v to stroko
spadajoča dela.

Čitajte »Delavsko Pravico«!

Skoro zastonj!

Delavec — delavka

Kupujta po cenah po kate-
rih sta plačana! — Vaša je
naša trgovina in Vaše so
tele cene:

Moške nogavice: 2^{.-}, 3^{.-}, 4^{.-}, 5^{.-}
Otroške nogavice: par Din 2^{.-}
Ženske nogavice: 5^{.-}, 7^{.-}, 9^{.-}, 13^{.-}
Krasne svilene kravate po Din 5^{.-}
7^{.-}, 8^{.-}, 10^{.-}, 12^{.-}, in 15^{.-}
Modrčki po Din 5^{.-}, 8^{.-}, 12^{.-}
Klobuki po Din 19^{.-}, 26^{.-}, 32^{.-}, 40^{.-}
Kape 10^{.-}, 13^{.-}, 16^{.-}, 25^{.-}
Kombineže 16^{.-}, 25^{.-}, 29^{.-}, 38^{.-}, 49^{.-}
Srajce 17^{.-}, 19^{.-}, 25^{.-}, 28^{.-}, 48^{.-}

HINKO - KRANJ
(POLEG FARNE CERKVE)

Pozor!

Ravnokar je došla velika
pošiljka raznovrstnih
moških, damskih in otro-
ških čevljev najnovejših
vzorcev. — Preden kaj
kupite, si oglejte zalogo
v trgovini

A. ŽIBERT

LJUBLJANA, Prešernova ul.

Cene nizke!

Pri nakupu

oblačilnega blaga
se priporoča
domaća manu-
fakturna trgovina

Janko Češnik

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica 1

Pridobivajte novih naročnikov

Kuhinjska posoda
jedilno orodje

Franc Golob

Ljubljana, Wolfova ulica

KNJIGOTISK — BAKROTISK — KLISARNA
LITOGRAFIJA — KAMENOTISK — OFFSETTISK

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA, KOPITARJEVA ULICA 6

ILUSTRACIJE IN KLISEJI DAJO REKLAMI
SELE PRAVO LICE. — ZA REKLAMO V VI-
SOKIH NAKLADAH UVAŽUJTE OFFSET-
TISK, KI JE DANES LE NAJCENEJSI!

Joško Jurač:

KRAJ UMIRA

»Delavska založba« je izdala novo
knjigo pod gornjim naslovom, ki jo
je spisal naš znani tovariš J. Jurač
iz Celja. Na svojstven način obrav-
nava v povesti žalostno usodo sloven-
skega industrijskega kraja (Preval-
lje), njegov dvig in končen propad.
Komaj pred meseci smo brali v listih
pod senzacionalnimi naslovi o veliki
dražbi v Prevaljah, ko so sodnijsko
prodajali opuščeni rudnik z vsemi
poslopji in knapovskimi stanovanji.
Se posebno pa je ta knjiga zanimiva,
ker jo je pisal delavec (Joško
Jurač je strojnik v Mohorjevi tiskar-
ni v Celju), ki je sam doma iz Pre-
valj, vse to sam opazoval in doživel.
Kdor še ni naročen na »Krekovo«
knjižnico, more dobiti to knjigo za
26 Din, če se obenem naroči na
»Krekovo knjižnico« za l. 1937, kateri
znesek bo plačeval v obrokih ob-
nem z naročnino za »Krekovo knjiž-
nico«. Knjigarniška cena je 40 Din.

Naročite na naslov:
DELAVSKA ZALOŽBA — LJUBLJANA
Miklošičeva cesta št. 22-I.

Vesele
velikonočne praznike želi
gostilna Ručigaj
Se priporoča
ALKA RUČIGAJ — Kranj

FRANC STRNIŠA, KRANJ

Velika izbira samo
ročno izdelanih čevljev